

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane „ „ „ pe 1/2 an 5 „ „ România și străinătate pe an 14 franci „ „ „ „ pe 1/2 an 7 „</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor. de aci în sus 10 coroane</p>	<p>Corespondințele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ” iară banii de prenumerațiune și inserțiuni al</p> <p>ADMINISTRAȚIA Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș</p>
--	---	--

Cuvântarea

Escelenței Sale, I. P. S. Domn Arhiepiscop și metropolit Miron Romanul la deschiderea sesiunii sinodului ordinariu al arhidiecesei transilvane, la 12 Aprilie st. v. 1898.

Prea stimați Domni!

Iubiți frați, iubiți fi sufletesci!

Între valurile dese, cărora este espusă naia bisericii noastre în calea nisuișilor ei spre cultură și moralitate, mare mângăiere și multă încurajare ne dă tot de una sinodalitatea noastră; când adevărații reprezentanți clerului și ai poporului, adunați împreună cu arhierii ei, se consultă asupra situațiunii și vin într'ajutoriu ierarhiei întru întărirea așezămintelor organice și preste tot întru salvarea intereselor bisericii.

Astfel de ocaziune ni-se deschide și astăzi, când Domniile Voastre, iubiți frați și fi sufletesci, conșcii de gravitatea și importanța însărcinării, ce o ați primit ca reprezentanți ai clerului și poporului, ați grăbit a vă prezenta aici în sinodul nostru arhidieceșan în număr așa de frumos și a-mi da ocaziunea plăcută, ca să vă salut și îmbrățișez cu toată căldura inimii mele.

Nu mă îndoiesc, că Domniile Voastre și la această ocaziune veți căuta să și faceți misiunea nobile, ce o aveți pentru consolidarea noastră internă, și în general pentru apărarea și promovarea intereselor santei noastre biserici naționale. Contând deci și la ordinea bună în discuțiunile sinodale, care se ne facă ca și în trecut numai onoare după ritualele premerse sub sânta liturgie de astăzi cu chemarea Duhului sânt, sesiunea ordinară a sinodului nostru arhidieceșan pentru 1898 o declar de deschisă.

Cuvântarea

pronunțată de Prea Sântia Sa, Părintele Episcop al Aradului Ioan Mețianu, la deschiderea sesiunii ordinare a sinodului eparhial aradan din 1898.

Cristos a înviat!

Domnilor deputați!

După un interval de un an, plin de cercări și greutăți pentru clerul și poporul nostru, biserica noastră cea vie, mă bucur D-lor deputați, văzându-vă iarăș întruniți în acest sinod eparhial, pentru a consulta și a combina cele de lipsă la înaintarea treburilor noastre bisericesti, școlare și fundatiionale; deci Vă salut din inimă și la această ocaziune de bună venire.

Pe cât este de frumoasă și de măreață această chemare a Dvoastre, D-lor deputați, — căci ce și poate fi mai frumos și mai măreț, decât asemenea conlucrare a fruntașilor eparhiei, la înaintarea cauzelor comune, — pe atât este și de grea încă și în timpuri mai bune, dar apoi cu atât mai grea, între grelele împrejurări, în cari ne aflăm.

De aceea poate nici când n'a fost așa mare trebuință de asemenea consultări și conlucrări comune, ca și acum în aceste timpuri critice, când multe și felurite curente periculoase, de decădintă morală și materială, se răspândesc zilnic și printre credincioșii bisericii noastre.

Unele dintre acele netericite curente de decădintă morală sunt și indiferentismul religios, nazarismul și neconfesionalismul; iar aceea ce cauzează decădintă materială, — între multe alte — este și lipsa greu simțită și de poporul nostru, urmată din nerodirea pământului în anul trecut.

Prin toate acestea și poporul nostru, a devenit espus multor ispite grele, de tot felul; dar cu bucurie putem constata D-lor deputați, că pe lângă toate acele cercări grele, bunul nostru popor, — cu

nensembrate excepțiuni, — nu s'a molipsit de acele rele; ci credincios sântei religiunii străbune, a respins de la sine toate acele curente periculoase.

În marea noastră îngrijire, de care suntem cuprinși, D-lor deputați, aceasta ne poate servi de mare mângâiere; dar tot odată și de o nouă dovadă, că sânta noastră religiune străbună, este și astăzi acel scut puternic, acel inger păzitor, și apărător al nostru, carele fu tot de una și al fericților noștri părinți. De aceea și ține poporul nostru, ca și noi cu atâta tărie la sântenia ei. Să ne închinăm dar umbrei fericților noștri străbuni, cari prin multe greutăți și sacrificii, ni-au lăsat de moștenire, acel razim tare al credinții și esistenții noastre.

Ce învățături mari acestea, cum ne spun ele, că religiune străbună este în adevăr nu numai mângâierea și tăria noastră în valurile acestei vieți, ci și baza esistenții noastre și a viitoriului nostru aici, pe acest pamânt, și a fericirii noastre și dincolo de mormânt. Cum ne spun ele, ce păcat grozav ar comite aceia dintre ai noștri, cari n'ar ținea cu toată tăria la sântenia ei, cum ar strica unii ca aceea, după zisa s. Apostol, casa lui D-zeu, și cum ar slăbi prin aceasta nu numai baza esistenții noastre și a viitoriului neamului nostru din aceasta lume, dar și a fericirii noastre de dincolo de mormânt?

De unde urmează, D-lor deputați, să ținem tot mai mult și mai tare la aceea sântă moștenire părintească, să-o plantăm tot mai adânc în sufletul nostru, și al poporului nostru, să cultivăm tot mai mult, în toți ai noștri, legătura dragostii evangelice și a credinții, ca să nu se piardă nimeni dintre noi, căci ori-ce pierdere slăbește puterea susținerii organismului nostru bisericesc.

Pentru a face aceasta cu mai mult succes, trebuie să ne apropiem D-lor, tot mai mult de popor, să fim tot cu mai multă atențiune și îngrijire de el, să fim cu mai mare alipire către el, dezvoltând o activitate tot mai intensivă mai roditoare, nu numai pe terenul religios-moral; dar și pe acela al deșteptării, luminării și cultivării poporului, interesându-ne tot mai mult de soarta lui, de care e strins legată și soarta bisericii noastre naționale și prin aceasta și soarta noastră a tuturor.

Trebuie să facem aceasta fără întârziere, D-lor deputați, pentru că atinsele curente periculoase, se tot sporesc, luând dimensiuni tot mai mari și pentru ca poporul să poată preîntîmpina toate acelea fără pericol.

Terenul cel mai mănos, pentru asemenea lucrări, ni-l ofere D-lor deputați, cele două așezăminte străbune: Biserica națională și școala confesională.

Prin biserică ne întărim în credința în D-zeu, ne învățăm și ne deprindem la dragostea evangelică, iubire de Dumnezeu și de aproapele; iar aceste două mari virtuți creștine, ne îndreptătesc și la a treia, adică la speranța într'o viață mai bună aici, și la fericirea eternă de dincolo de mormânt.

Spre acest scop să stăruim, ca toți ai noștri să cerceteze cât mai regulat sânta biserică și să se împărtășească cu sântele taine; să țină strămoșește datini religioase și să-și crească și pre filii și ficele lor, în spiritul bisericii străbune.

De asemenea să stăruim, D-lor deputați, ca tinerim-a noastră să cerceteze cât mai regulat școalele noastre confesionale; și să îngrijim ca aceste școale să fie la înălțimea chemării lor, nu numai pentru instruirea tinerimii în obiectele prescrise, dar și pentru plantarea în sufletul tinerimii, a simțului religios și alipirii de biserică străbună, care a îndulcit și nutrit pe fericții noștri părinți, cu laptele credinții, al cărui putere i-a întărit prin toate vitregitățile secolilor trecuți.

Din acestea învederând, că baza cea mai solidă și cea mai sigură a esistenții și a viitoriului nostru, sunt cele două așezăminte străbune: Biserica națională și școala confesională: ni-să impune tuturor marea datoriună, D-lor deputați, a aduce toate sacrificiile posibile, pentru a le ridica la înălțimea chemării lor.

Împlinirea acelei mari datoriune ne mai impune D-lor deputați, și o conlucrare armonică, inspirată de duhul înțelegerii, al înțelepciunii și al dragostii evangelice; căci numai așa ne vom putea împlini cu bun succes, frumoasa misiune, la care neam angajat, și numai așa vom putea justifica încrederea pusă în noi de aceia, pe cari îi reprezentăm.

La toate acestea mai înplorând și aici, ajutorul și binecuvântarea ceriului, dechiar sesiunea sinodului nostru eparchial ordinaru, pe anul 1898, de deschisă.

Sinodul eparhial

al diecesei gr. or. rom. a Caransebeșului, periodul X, sesiunea II, convocat la Caransebeș pe Dumineca Tomei, 12 Aprilie 1898.

5. Presidiul prezintă:

a) Actele referitoare la alegerea supletore de deputați mireni în cercul VII Jebel, IX Fizeș, și XIV Recița-montană;

Se predă comisiunei verificătoare.

b) Raportul general al senatului bisericesc pe anul 1897.

Se predă comisiunei bisericesci.

c) Actele referitoare la cercetarea ordinară în cauza alegerii deputaților mireni în cercul XX Satu-nou;

d) Actele referitoare la cercetarea ordinară în cauza alegerii deputatului preoțesc în cercul XV Bogșamontană.

Se predau comisiunei verificătoare.

e) Raportul Consistoriului diecesan despre concludul congresual Nr. 75 ex 1897, cu carele încuviințază mutarea sediului protopresbiteratului Vêrșeț dela Retișor la Vêrșeț.

Se predă comisiunei bisericesci.

f) Raportul Consistoriului diecesan despre concludul congresual Nr. 73 ex 1897 cu carele se susține împărțirea de până acuma a diecesei Caransebeșului în cercuri electorale pentru deputații congresuali.

g) Raportul Consistoriului diecesan în obiectul ajutoriului de stat pentru preoții slab dotați.

Se predau comisiunei speciale.

h) Raportul Consistoriului diecesan despre rezultatul pașilor întreprinși la Ministeriul comun de rebel, pentru ca sărbătorile noastre să fie ținute din partea credincioșilor bisericeii noastre în serviciu militar.

i) Propunerea Consistoriului diecesan, ca parohia de clasa I-a din Retișor să fie decretată de clasa a II-a.

j) Propunerea Consistoriului diecesan în urma concludului sinodal Nr. 28 ex 1897 în obiectul, cererei preotului Ioan Turnea din Têrnova de a se reduce parohia vacantă de acolo și a i-se da lui în folosință sesiunea acestei parohii.

l) Rugarea preotului Ioan Turnea din Têrnova de a se reduce parohia vacantă de acolo și a i-se da lui în folosință și sesiunea acestei parohii.

Se predau comisiunei bisericesci.

6. Presidiul prezintă :

a) Rugarea preotului David Têrfaloga pentru subvențiune anuală.

Se predă comisiunei financiare și bisericesci.

b) Rugarea preotului Ioan Oprea din Doman pentru ajutoriu anual.

Se predă comisiunei petiționare.

c) Rugarea comitetului parochial din Vucova, ca sesiunea parochială redusă de acolo să se dea în favorul dotațiunei parochiale.

Se predă comisiunei bisericesci.

d) Raportul general al senatului școlariu pe anul 1897.

Se predă comisiunei școlare.

e) Rugarea profesorului Antonie Sequens pentru recunoscerea dreptului la pensie în sumă de 800 fl.

f) Planul corpului profesoral dela institutul pedagogic pentru susținerea unui institut pedagogic de învățătore.

Se predau comisiunei speciale.

g) Raportul general al senatului episcopesc pe anul 1897.

h) Proiectul de buget pe anul 1899.

i) Inventarele fondurilor diecesane pe anul 1897.

j) Conspectul despre încassările făcute în anul 1897 în convențiunea episcopescă și spesele deputaților sinodali și congresuali.

k) Bilanțul și inventariul tipograficii și librăriei diecesane pe anul 1897

l) Raportul Consistoriului diecesan despre extradarea fundațiunei „Cimponeriu“

m) Raportul Consistoriului diecesan în obiectul restanței de auctă școlară a comunei politice Varadia.

Se predau comisiunei financiare.

7. Presidiul prezintă :

a) Raportul Consistoriului diecesan în obiectul sesiunilor parochiale din Varadia ocupate de greco-catolici.

Se predă comisiunei speciale.

b) Raportul Consistoriului diecesan despre starea vilei diecesane din Băile-Erculane

c) Raportul Consistoriului diecesan despre fundațiunea fericitului locoteninte mareșal campestru Michail cavalier de Trapșa.

d) Raportul Consistoriului diecesan în obiectul fundațiunei „Dimitrie Peța“ întregită cu fundațiunea fericitului Ioan Peța.

e) Raportul Consistoriului diecesan despre fundațiunea fericitului căpitan ces. și reg. Iancu Temeș.

f) Raportul Consistoriului diecesan cu carele se substerne contractul încheiat cu Ioan Ioanoviciu în privința vinđerei parcelei „Culmea“ din Visag.

g) Rugarea vêduvei Natalia Damaschin pentru un ajutoriu anual de 120 fl.

Se predau comisiunei financiare.

h) Propunerea Consistoriului diecesan ca pe intravilanul reședinței episcopesci vechi să se zidescă un edificiu acomodat pentru trebuințele societății comerciale „Severineana“.

Se predă comisiunei speciale.

i) Răportul Consistoriului diecesan cu carele se substerne contractul încheiat cu Filip Müller din Caransebeș în privința cumpărării intravilanului acestuia de sub Nr. 353 din Caransebeș.

k) Propunerea Consistoriului diecesan ca din dominiul Visag să se vindă pământul cu pădure, în estensiune de 110 jugere 1570 stên. pătrați.

Se predau comisiunei financiare.

l) Raportul Consistoriului diecesan în urma concludului sinodal Nr. 66 ex 1897 în cauza înființării unei case de păstrare.

Se predă comisiunei speciale.

8. Presidiul prezintă rugarea deputatului Alexandru Lupu pentru concediu pe întrôga durată a sesiunei.

Se predă comisiunei verificătore.

Fiind timpul înaintat ședința proximă se anunță pe mâne la 10 ôre dimința ță ședința presentă se închide

Ședința II.

ținută în 13 Aprile 1898 la 10 ôre a. m.

Președinte: Pre Sântia Sa Domnul Episcop diecesan Nicolae Popea.

Notariu: George Bogoeviciu.

Se cetesce protocolul ședinței I-a și

Se autentică.

Presidiu prezintă:

a) Rugarea episcopiei parohiale din Comorisece, ca sinodul eparhial să aducă hotărîre în obiectul învinuirilor rediccate asupra fostului președinte al comitetului parohial Iacob Molin.

b) Rugarea preotului Alexandru Muntean din Bogoltin pentru ajutoriu de bani.

c) Rugarea preotului Alexandru Blașiu pentru luarea de măsuri, ca să se adune banii necesari la zidirea unei biserici în Șușca.

Se predau comisiunei petiționare

d) Rugarea telegrafică a comitetului parohial din Deliblata, ca cererea pentru lăsarea în folosința comunei bisericesci de acolo a unei jumătăți de sesiune să formeze obiect de discuțiune în actualele ședințe sinodale.

Se predă comisiunei bisericesci.

Presidiul prezintă:

a) Rugarea preotului Nistor Onciu din Uzdin pentru dispunere, ca să se finalizeze procesul său contra capelanului său Onoriu Conopan, carele îl scurtă în venitele parohiale.

b) Rugarea lui Ioan Lupulescu și consoții din Uzdin, pentru rezolvirea protestului lor dat contra alegerii episcopului A. Veliciu.

Se predau comisiunei bisericesci.

c) Cererile deputaților Ioan Roșiu, Vladimir Spătaru, Toma Dogariu, Dr. Ioan Popoviciu, Vasile Săgărcian și Trifon Miclea pentru concediu pe întreaga durată a sesiunii sinodale.

Concediul cerut se acordă.

d) Deputatul Ioan Pinciu face următoarea propunere:

Avînd în vedere, că în 5/17 Februarie 1899 se împlinesc 10 ani dela reposarea fericitului Arhiepiscop Ioan Popasu;

avînd în vedere, că fericitul, ca primul arhiepiscop român al diecesei Caransebeșului dela restaurarea metropoliei, a fost timp de 24 ani cât a păstorit-o cel mai puternic stîlp al ortodoxiei și promovătorul cel mai destoinic al culturii religios-morale, naționale și pedagogice în diecesă;

avînd în vedere, că aducerea aminte de bărbații mari, influențază în mod binefăcătoriu, întărindu-ne în împlinirea datorințelor noastre naționale, culturale și bisericesci;

avînd în vedere, că ideile și convingerile repositului Episcop, se află depuse în pastoralele și cuvîntările sale;

Consistoriul diecesan se însărcinează:

1. a dispune, ca în 5/17 Februarie 1899 să se țină în toate bisericile din diecesă părăstas pentru fericitul Episcop;

2. ca să adune toate pastoralele și cuvîntările emanate dela repositul Episcop și să le publice într'un volum, ăr venitul curat să se adaugă la „fundatiunea Ioan Popasu“.

Să predă comisiunei speciale.

Comisiunea verificătoare prin raportorul ei Patriciu Drăgălina referă asupra alegerilor suplétore de deputați mireni în cercurile al VII-lea Jebel, al IX-lea Fizeș și al XIV-lea Recița-montană.

Alegerile fiind în ordine, neatăcate prin protest se verifică:

a) deputatul Aecsandru Lupu colonel ces. și reg. în pensiuine ales în cercul VII Jebel;

b) deputații Traian Lința învățătoriu în Cacova și Achim Miloia învățătoriu în Ferendia aleși în cercul al IX-lea Fizeș și

c) deputatul Dr Alexiu Manguica avocat în Oravița ales în cercul al XIV-lea Recița-montană.

Deputatul Alecsandru Lupa colonel ces. și reg. în pensiuine cere concediu pe întreaga durată a sesiunii prezinte din cauze familiare.

Concediul se acordă.

Acelaș raportor referă asupra investigării efeptuite prin consistoriul diecesan pe baza conclusului sinodului eparhial Nr. 59 ex 1897 în urma protestului dat contra alegerii de deputați mireni în cercul XX Satul-nou și la propunerea comisiunei se decide:

Sinodul verifică pe deputații Iosif Bălan și Ioan Bartolomeiu, pentru că gravaminele de presiune și influențare rediccate contra actului de alegere prin investigațiunea efeptuită nu s'au constatat și pentru că și dacă nu s'ar computa voturile din protocolul electoral din Alibunariu, unde s'a dificultat confesiunea notariului sinodului electoral totuș rezultatul alegerii nu se alterază.

Referentul comisiunei bisericesci Dr. George Popoviciu referă asupra raportului gen. pro 1897 al Consistoriului diecesan ca senat bisericesc.

Raportul Consistoriului ca senat bisericesc se ia la cunoscință și se aclude la protocol.

Acelaș raportăză asupra raportului consistoriului diecesan despre pașii întreprinși la Înaltul Ministeriu comun ces. și reg. de resboiu referitoriu la cercetarea santei biserici din partea credincioșilor nostri aflători în serviciul activ militar.

Pașii întreprinși de consistoriul diecesan se iau la plăcută cunoscință.

Aceleaș raportează, că măritul congres național bisericesc prin conclusul seu Nr. 75 ex 1897 aprețind representațiunea consistoriului diecesan ddo 7 Iunie 1897 Nr. 2437 B. a încuviințat strămutarea sediului protopresbiteral al tractului Vêrșet dela Retișor la Vêrșet.

Se ia spre sciință și consistoriul diecesan se însărcinează cu esecutarea.

Aceleaș raportează asupra propunerii Consistoriului diecesan, ca parohia din Retișor să se declare de clasa II.

Propunerea Consistoriului diecesan se primesce.

Aceleaș raportor referază asupra propunerii consistoriului diecesan ddto 7 Iuliu Nr. 2003 B, ca preotului Ioan Turnea din Târnova să nu se dea sesiunea parohială vacantă de acolo.

Cererei preotului Ioan Turunea nu i-se satisface.

Aceleaș raporteză asupra unei noue rugări a preotului Ioan Turnea din Târnova pentru a i-se da în folosință sesiunea parohială vacantă de acolo.

Se consideră de rezolvită sub Nr. precedent al acestui protocol.

Rugarea comitetului parohial din Vucova, pentru ca sesiunea parohială redusă să se dea spre întregirea dotațiunei parohiale.

Se derivă Consistoriului spre competență afacere.

Raportorul comisiunei școlare Ioan Pinciu referază asupra raportului general al senatului școlariu pentru anul 1897.

Se ia la cunoștință și se alătură la protocol.

Ședința procsimă se defige pe mâne la 9 ore a. m., ér cea presentă se încheie.

Ședința III.

ținută în 14 Aprile 1898 la 10 ore a. m.

Președinte: Preș Sântia Sa Domnul Episcop diecesan **Nicolae Popea.**

Notariu: *Toma Haneșiu.*

Deschizându-se ședința la 10 ore a. m. se cetește protocolul ședinței a II-a și se autentică.

Presidiul presenteză:

a) Rugarea lui Axentie Muntean din Dognecia pentru cercetarea învinuirilor rădicăte asupra preotului Lazar Bălean și modificarna decisului consistorial Nr. 2662 B.

b) Rugarea învățătorului Lazar Ciorman din Dognecia, ca Consistoriul diecesan să fie îndrumat a lua din nou sub pertractare arătarea lui, contra preotului Lazar Bălean.

c) Rugarea comitetului parohial din Deliblata pentru redarea arêndei dela jumătatea sesiunei parohiale administrată de Consistoriu, în folosința comunei bisericesci.

Se predau comisiunei bisericesci.

d) Rugarea mai multor locuitori din Bocșa-montană pentru deschiderea școlii a II-a de acolo.

Se predă comisiunei școlare.

e) Rugările deputaților Sebastian Olariu și Filip Adam pentru concediu pe întreaga durată a sesiunei sinodale.

Concediul cerut se acórdă.

Deputatul Ioan Pinciu face următórea propunere:

având în vedere, că în câteva protopresbiterate din diecesa noastră, secta nazarenilor câștigă tot mai

mulți adepți în detrimentul și spre slăbirea bisericei noastre dreptmăritóre;

având în vedere, că învățăturile rétăcite deosebitóre de drépta credință ale acestei secte nu sunt încă bine cunoscuté, ér un réu se póte combate numai cunoscându-l bine;

Consistoriul diecesan se însărcinează a esmite în sinul acestei secte un bărbat apt, ca să studieze învățăturile ei și să le combată printr'un studiu, și apoi să institue misionari, cari mergând în mijlocul lor să-i converteze.

Se predă comisiunei bisericesci.

Comisiunea verificătóre prin raportorul Patriciu Drăgălina, referéză asupra actelor referitóre la cercetarea ordinară în cauza alegerii de deputat sinodal preotesc în cercul XV Bogșa-montană, ordinară conform concludului sinodal de sub Nr. 58 ex 1897 și propune că:

„Constatându-se pe basa actelor de cercetare, că alegerea a decurs după îndrumările date prin circulariul consistorial referitóre la alegerile de deputați sinodali clericali, sinodul verifică pe deputatul ales Constantin Păușan. Ce privesce purtarea preotului Alexie Popescu în colegiul preotesc precum și în biserică, vătămătóre pentru autoritatea Consistoriului și contrarâ așezămintelor sântei noastre biserici — actele să se transpună Consistoriului diecesan spre competență afacere.“

Deputatul Dr. Stefan Petroviciu face următórea contrapropunere: „Constatându-se pe basa actelor de cercetare, că la alegere s'au comis iregularități, sinodul nimicesce actul alegerii.“

Deputatul Titu Hațieg primesce propunerea comisiunei verificătóre, dară face amandamentul, ca cercetarea să se estindă și asupra protopresbiterului Maxim Popoviciu, ca comisariu consistorial pentru conducerea actului alegerii deputatului preotesc.

După desbatere mai îndelungată, se pune la vot contrapropunerea deputatului Dr. Stefan Petroviciu, și ea se primesce. Cădând astfelii propunerea comisiunei verificătóre, urméză votare asupra amandamentului deputatului Titu Hațieg, carele deasemenea se primesce.

Astfelii sinodul decide:

Constatându-se pe basa actelor de cercetare, că la alegere s'au comis iregularități, sinodul nimicesce actul alegerii, și însărcinează Consistoriul diecesan, ca să dispună cercetare contra preotului Alexie Popescu și contra protopresbiterului Maxim Popoviciu.

Comisiunea financiară prin raportorul ei Virgil Tomici referéză asupra raportului general pro 1897 al Consistoriului diecesan ca senat epitropesc.

La propunerea comisiunei:

Sinodul ia la cunoștință raportul general pro 1897 al senatului epitropesc constatându-se:

Revisiunea tuturor socoților și pre-

liminarelor încurse în număr de 1340, dintre cari 1339 s'au rezolvit, érá o socótă școlară neresolvită.

Crescerea fondurilor și fundațiilor aflătoare sub administrarea Consistoriului, cu suma de 31.588 fl. 15³/₄ cr. v. a.;

Crescerea averilor bisericesti cu suma de 157.884 fl. 47 cr.

Consistoriul diecesan se însărcinează și de astădată să stăruască cu toate mijloacele într'acolo, ca în privința revidării preliminarilor și socoților să se satisfacă decisorul din anii 1896 și 1897 Nrii prot. 24 și 37.

Raportul general se aclude la protocol.

Acelaș referéză asupra bilanțului și inventariului tipografiei și librăriei diecesane pro 1897, și la propunerea comisiunii financiare:

Sinodul ia la cunoscință bilanțul și inventariul tipografiei și librăriei diecesane pro 1897.

Totdeodată decide, ca pretensiunile restante să se incasseze eventual și pe cale procesuală.

Acelaș raportor referéză asupra preliminarului diecesan pe anul 1899, și conform propunerii comisiunii financiare:

Sinodul primesce preliminarul cu următoarele modificări, respective întregiri:

1) la spesele pentru susținerea institutului pedagogic, poziția pentru biblioteca profesorilor și alte trebuințe, suma preliminară cu 100 fl. se urcă la 150 fl.;

2) la spesele de administrare ale senatului școlariu sub poziție nouă se induce pe baza concludului sinodal Nr. 71 din 1897 suma de 200 fl., ca ajutoriu anual pentru școla de fete din Logoj;

3) la titlul remunerațiuni catichetilor din Recița-montană se urcă dela 50 fl. la 120 fl.; astfel preliminarul pro 1899 se statorcesce cu:

venite	34.878 fl. 84 cr.
spese	35.236 „ 93 „
deci cu un deficit de	258 fl. 09 cr.

care deficit are să se acopere din economisări.

Preliminarul se alătură la protocol.

Acelaș raportor referéză asupra rugărei preotului David Terfalóga din Recița-montană pentru un adaus personal de 300 fl. pe anul 1898 și pentru o subvențiune anuală de 500 fl. pentru viitoriu.

Cererei petentului nu se pôte satisfice în modul solicitat de dânsul, dară în mod excepțional remunerațiunea de catichet i se ridică dela 50 fl. la 120 fl., care sumă s'a și indus în preliminarul cu concludul precedent.

Acelaș raportor referéză asupra conspectului despre încassarile făcute în anul 1997 în convențiunea episcopescă și spesele deputaților sinodali și congresuali.

Se ia la cunoscință.

Acelaș raportor referéză asupra raportului Consistoriului diecesan despre estradarea fundațiunei „Cimponeriu“ la mânilor fundatoriului, și propune ca raportul să se ia la cunoscință aprobătoare.

Deputatul Coriolan Bredicean face contrapropunerea: „Sinodul nu aprobă procedura Consistoriului, și-l îndrumă a se îngriji de restituirea banilor fundaționali sub propria responsabilitate.“

Punându-se contrapropunerea deputatului Coriolan Bredicean la vot, ea cade, și astfel:

Raportul Consistoriului diecesan se ia la cunoscință aprobătoare.

Acelaș raportor referéză asupra raportului Consistoriului diecesan despre rugarea comunei politice din Varadia pentru iertarea intereselor după restanță de auctă școlară.

Causa se derivă Consistoriului diecesan spre rezolvire conform propunerii sale.

Acelaș raportor referéză asupra raportului Consistoriului diecesan despre contractul încheiat cu Filip Müller din loc în privința cumpărării pe sama diecesei a intravilanului de sub Nr. 353 din Caransebeș cu prețul de 3500 fl., — și propune:

„Contractul încheiat nu se aprobă. — În legătură cu concludul acesta se enunță, că locul vechei reședințe episcopesci se rezervă pentru eventuala zidire a unui internat. Totdeodată se decide demolarea zidirei existente și îngrădirca locului din cestiune.“

Deputatul Ioan Ionaș face contra propunerea, ca să se primescă propunerea comisiunii pregătitoare.

După descusiune mai îndeluagată urmăză votarea asupra propunerii deputatului Ioan Ionașiu, carea se primesce și astfelu sinodul decide:

Contractul se aprobă, precum și propunerea Consistoriului în privința acoperirii prețului de cumpărare.

Acelaș raportor referéză asupra raportului Consistoriului diecesan despre vila diecesană din Băile Erculane.

Sinodul eparhial în principiu nu este în contra vinđării dacă ar obține un preț acceptabil, — Consistoriul are însă a presenta eventualul contract de vinđare sinodului spre aprobare dinpreună cu toate datele de lipsă pentru a putea apreția rentabilitatea vinđării.

Acelaș referéză asupra raportului Consistoriului diecesan despre luarea în posesiune a fundațiunei fericitului Mihail cav. de Trapșa locot. mareșal campestru.

Raportul se ia cu bucurie la cunoscință și totdeodată se însărcinează Consistoriul diecesan a induce numele fericitului

Mihail Trașca și a soției sale Aurelia în lista fundatorilor bisericesci.

Acelaș referă asupra raportului Consistoriului diecesan despre fundațiunea „Dimitrie Peța“ întregită cu fundațiunea făcută de fericitul Ioan Peța, — și despre regulământul compus de Consistoriul diecesan pentru administrarea acestor fundațiuni imbinat.

La propunerea comisiunii:

Raportul se ia cu bucurie la cunoștință și se însărcinează Consistoriul a eternisa memoria fundatoriului Ioan Peța prin introducerea numelui lui în lista fundatorilor bisericesci.

Totdeauna se aprobă literile fundaționale prezentate și se alătură la protocol.

Acelaș raportor referă asupra raportului Consistoriului diecesan despre fundațiunea fericitului căpitan ces. și reg. Iancu Temeș.

Raportul se ia cu bucurie la cunoștință și totdeauna se însărcinează Consistoriul a eternisa memoria lui Iancu Temeș prin introducerea numelui lui în lista fundatorilor bisericesci.

Acelaș raportor referă asupra comunicatului Consistoriului diecesan despre contractul încheiat cu Ioan Ioanoviciu în privința vinzării parcelei „Culmea“ din Visag.

Contractul încheiat între Consistoriu și Ioan Ioanoviciu referitoriu la vinzarea parcelei „Culmea“ din dominiul diecesan Visag, constatătoare din 50 jugere 1430 stên. □ considerând că condițiunile de amortisare și solvire ale intereselor, precum și că prețul obținut în sumă de 5090 fl. corespunde decizului sinodal Nr. 44 din 1897, — se aprobă.

Acelaș raportor referă asupra rugărei văduvei Natalia Damaschin pentru un ajutoriu anual de 120 fl.

Considerând, că prin concludul sinodal Nr. prot. 41 din 1897 i-s'a acordat petentei odată pentru totdeauna un ajutoriu extraordinariu de 100 fl.; considerând mai de parte, că diecesa nu are nici un fond cu asemenea mențiuni, sinodul eparhial nu poate satisface cererii petentei.

Acelaș raportor referă asupra propunerii Consistoriului diecesan, ca pământul cu pădure în extensiune de 110 jugere 1570 stênj. □ din dominiul Visag să se vindă:

Propunerea Consistoriului se primesce și cu efectuarea vinzării se însărcinează Consistoriul diecesan cu întervenirea deputaților sinodali Dr. George Popoviciu, Titu Hațieg și Ilie Curescu și a unui expert, — având despre rezultat a face la timpul său raport sinodului.

Fiind timpul înaintat ședința proximă se anunță pe după amădădi, la 4 ore, era cea prezentă se închide.

(Va urma)

Asociațiunea cultivătoare

a învățătorilor de școale naționale române din confiniul regimentului romano-banatic pentru înființarea și susținerea unei biblioteci în Caransebeș.

Sub titlul de mai sus s'a înființat în anul 1865 în fostul confiniu militar asociațiunea învățătorilor români, al cărei scop era „desvoltarea culturii spirituale științifice a corpului învățătoresc din confiniul regimentului romano-banatic precum și în linia mai departe lățirea limbii și literaturii naționale române“.

În biblioteka asociațiunii aveau să fie cărți de cuprins strîns pedagogic și istorie și toate foile periodice, în cari se tracta despre pedagogie și istorie în limba română.

Membri fundatori erau toți membri corpului învățătoresc de rel. gr. or. română a regimentului rom. banatic de graniță Nr. 13.

Asociațiunea acesta, care avea scopul să aducă mare folos desvoltării noastre culturale și-a început activitatea s'a și a înființat o bibliotecă de cărți și foi românesci și a adunat un fond de aproape 5000 fl., dar desfintându-se granița militară a încetat și activitatea acestei asociațiuni.

Conducerea asociațiunii, care pe timpul graniței militare a fost în mâinile vice-colonelului, a ajuns acum în mâinile inspectorului regesc de școale.

Pentru a se decide în privința bibliotecii și banilor asociațiunii s'a convocat de cătră Dl. inspector reg. de școale o adunare a membrilor acestei asociațiuni pe 20 l. c. în Caransebeș.

Observ la locul acesta, că reuniunea învățătorilor maghiari din părțile Caransebeșului și-a îndreptat de mult privirea asupra fondului acestei asociațiuni, și, precum sunt informat, în adunarea de astă toamnă, ținută în Ruskberg, s'ar fi primit propunerea unui învățatoriu, ca fondul asociațiunii să se contopească cu fondul reuniunii maghiare.

Alții erau de părerea, ca fondul asociațiunii se treacă la fondul de pensiuine al învățătorilor. Că toate aceste nu s'au realizat și lucrurile au luat altă cale avem să mulțămim numai harnicului president al comunității de avere, Dl. Ilie Curescu, care și de astădată a arătat, că voește și poate să facă bine, când este vorba da vre-o afacere mai importantă:

Pentru orientarea celor interesați voiu arăta pe scurt cum a decurs adunarea.

La 11 oare a. n. se deschide adunarea prin fostul inspector școlar Șuttag, carele mulțămesc pentru încrederea pusă în el și declară, că acum nu mai poate sta în fruntea asociațiunii, și recomandă ca president pe Dl. Dr. Ioan Dengi inspector reg. de școale.

Ocupând Dl. Dr. Dengi locul presidial se deschide desbaterea și Dl. Ilie Curescu face următoarele propuneri:

1. Să se decidă, ca asociațiunea să fie disolvată, iar banii să se împartă între cei îndreptățiți.

2. Să se aleagă o comisiunea, constătoare din 6 membri, care sub conducerea Dlui inspector școlar să caute cine este îndreptătit la asociațiune și în ce proporție ar fi să se împartă banii între cei îndreptățiți.

În comisiune se aleg: Dl Ilie Cureccu preș. comunități de avere; Ion Rădoiu inv. pens. în Borlova, Ioan Balint inv. pens. în Var, Grama inv. pens. în Mehadia, Talpeș inv. pens. în Cornereva și Hertila inv. pens. în Bania. Comisiunea aleasă se însărcinează a găta cu lucrările sale până la toamna, când se va decide definitiv asupra desființării asociațiunii.

3. Biblioteca și dulapul de cărți se se predee institutului pedagogic diecesan din Caransebeș.

4. Libelul dela casa de păstrare și obligațiunile se rămână și mai departe la Dl Ilie Curescu.

Primindu-se propunerile, Dl inspector de școale promite, că toate se vor face, așa, cum doresc cei interesați.

Varietăți

Dela Sinodul eparhial. Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecesan Nicolae Popoa a pontificat în Dumineca Tomii sânta liturgie împreună cu chemarea Duhului sânt și părăstas. Prea Sântia Sa a fost asistat de P. C. S. Părintele Arhimandrit Filaret Musta, de P. O. D. Protopresbiteri Mihail Popoviciu, Andreiu Ghidiu, Ioan Pinciu, de O. D. Presbiteri Iosif Tămășel, Ioan Pepa și Protodiaconul Dr. Traian Badescu. — Sinodul și-a încheiat agendele sale Mercuri după ameză, când aproape toți deputații au părăsit Caransebeșul. Deși publicăm succesiv protocolul Sinodului eparhial totuș ținem cu cale a comunica de astădată, că sinodul a aprobat cumpărarea unui intravilan din Caransebeș, menit ca loc unde se se rēdice seminariul teologic-pedagogic; s'a decis mai departe, ca cu începutul anului scolastic viitoriu se se deschidă un despărțământ separat pentru elevele de pedagogie, care despărțământ se fie tot odată o școală superioară de fete. — Petrecerea aranjată de Reuniunea română de cântări și musică din loc Duminecă sara a succes foarte multămitoriu.

Bibliografie

În proprietatea librăriei N. I. Ciurecu, Brașov, din Biblioteca Teatrală au apărut până acum următoarele broșuri: Nr. 1. *Soare cu ploaie*, comedie într'un act, de Iosif Vulcan 20 cr. Nr. 2. *Idil la țară*, comedie într'un act, localisată de Maria Baiulescu, după Jun și și Flerx 20 cr. Nr. 3. *Biletul de tramvai*, comedie într'un act de Gr. Mărunțeanu 15 cr. Nr. 4. *Un om buclucaș*, comedie într'un act, localisată de Maria Baiulescu, după M. Michel și Labiche 20 cr.

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala confesională gr. or. rom. din comuna **Togir**, protopresbiteratul Ciacovei, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumentele sunt:

1. Salariul în bani gata 182 fl. v. a.
2. 24 Hectolitre și 60 Litre de grâu curat, socotit după calculul mediu de 10 ani, Hectolitru cu 5 fl. 20 cr. face 127 fl. 92 cr.
3. 4 jugere și un pătrariu pământ de arat, după calcul mediu de 10 ani, cu 10 fl. jugerul, face 42 fl. 50 cr.
4. Cortel liber și grădină pentru legumi.
5. Dela înmormântări unde va fi chemat 50 cr.
6. Paușal pentru conferințele învățătoresci 10 fl.
7. Paușal pentru adunarea generală a Reuniunii învățătorilor 8 fl.

Recursele pentru acest post adresate comitetului parohial sunt a se înainta Prea On. Oficiu protopresbiteral gr. or. în Ciacova.

Din ședinția comitetului parohial ținută la 9 Martie 1898.

3—3 [17]

Corneliu Marcu m. p.

Ioan Belciu m. p.

președinte

notariu

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

The Mutual

societate de asigurare asupra vieții din New-York.

Cea mai mare și cea mai bogată pe lume, fără acționari; tot folosul în favoarea asiguraților.

— Cele mai libere condițiuni —

Asigurări încheiate nu se pot atăca nici desvalidita din partea societății.

Situațiunea societății după bilanțul din a. 1897:

Suma asigurațiilor în vigoare 4,853 Mil. de fr.

Averea totală 1,314¹/₁₀ Milioane de franci.

Venite anuale 280¹/₂ " " "

Fond de beneficii (nencărcate) 184 Mil. de fr.

Cu prospecte și tabele de premii servește cu toată plăcerea

[14] 3—6

Eperyesy & Fűszlás

Agent în Caransebeș.